GEMEENTE ENSCHEDE

Voorstel Gemeenteraad

Onderwerp	Actualiseren verordeningen gemeenteraad Enschede		
Portefeuillehouder	Gemeenteraad		
Organisatieonderdeel	Cluster Griffie	Aangeboden aan Raad	16 januari 2026
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2600000023

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. De volgende regelingen vast te stellen:
    a. het geactualiseerde 'Reglement van Orde vergaderingen gemeenteraad en raadscommissies Enschede 2026';
    b. de geactualiseerde 'Verordening op de stedelijke commissie en de stadsdeelcommissies;
    c. de geactualiseerde 'Verordening op het raadspresidium';
    d. de geactualiseerde 'Leidraad informatievoorziening raad';
    e. de geactualiseerde 'Regeling geldelijke tegemoetkoming gemeenteraadsfracties Enschede 2026';
    f. de nieuwe 'Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Enschede 2026';
    g. de 'Verordening tot wijziging van de Verordening werkgeverscommissie Raadsgriffie Enschede 2022'.

Inleiding en voorgeschiedenis
Aan het begin van deze raadsperiode (2022-2026) heeft de gemeenteraad een nieuwe vergaderstructuur vastgesteld en ingevoerd. Aan de hand van 10 zogenaamde bouwstenen heeft het vernieuwde vergadermodel vorm gekregen. Onder andere is de actualiteitenraad ingevoerd, zijn er vier Kamers van de Stedelijke commissie ingesteld en is de werkwijze rondom de inzetmogelijkheid van fractievertegenwoordigers uitgebreid. Deze bouwstenen zijn verankerd in het toen geactualiseerde Reglement van Orde en andere geactualiseerde verordeningen en regelingen van de gemeenteraad.

De ervaringen in de huidige periode geven aanleiding tot verbetering van de werkwijze binnen de in 2022 ingevoerde vergaderstructuur op basis van de bouwstenen. Met het oog op die verbeteringen zijn de verordeningen onder de loep genomen. Daarnaast is aanpassing op onderdelen noodzakelijk door (gewijzigde) wet- en regelgeving.

Publieksvriendelijke samenvatting
De gemeenteraad heeft in 2022 een nieuw vergadermodel op basis van 10 bouwstenen ingevoerd. De raad heeft nu bijna 4 jaar ervaring daarmee en ziet mogelijkheden voor verdere verbetering. Ook is in de afgelopen 4 jaar wet- en regelgeving veranderd. Daarom wil de gemeenteraad de regelingen over de werkwijze van de raad aanpassen. Het gaat om het Reglement van Orde en verschillende andere verordeningen over de werkwijze van de raad.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven
De gemeenteraad van Enschede wil met het aanpassen van het Reglement van Orde en de andere regelingen en verordeningen van de gemeenteraad voldoen aan deze tijd en tevens verbeteringen in de huidige regelingen doorvoeren. De eisen van deze tijd zijn onder andere een grotere openbaarheid en transparantie, betere inrichting van de digitale informatievoorziening en meer aandacht voor de kwaliteit van het democratisch besluitvormingsproces.

Met het vaststellen van de geactualiseerde verordeningen en reglementen worden de volgende verbeteringen mogelijk gemaakt:
1. Wijzigingen Reglement van Orde (RvO):
    - Reparatie geheimhouding
    - Reikwijdte amendement.
    - Weigeringsgronden actualiteitenraad.

- Moties vreemd (actuele moties).
- Zienswijze raadsgriffie.
- Werkwijze Klein Presidium (KP)/Bestuurlijke Termijn Agenda (BTA.
- Geen (politieke) uitingen in en rondom de raadzaal.

2. Wijziging verordening op de Stedelijke commissie en stadsdeelcommissies:
   - Benoeming commissieleden.
   - Specificatie na splitsing van fracties.

3. Wijziging verordening op het raadspresidium:
   - Taken/werkwijze Klein Presidium (KP).
   - Presidiumvoorzitter.

4. Wijziging Leidraad informatievoorziening raad:
   - Samenwerkingsovereenkomsten (SOK).
   - Memo's portefeuillehouder.

5. Wijziging Regeling geldelijke tegemoetkoming gemeenteraadsfracties gemeenteraad Enschede:
   - Fuseren/samenvoegen fracties.
   - Eigendom investeringsgoederen.

6. Nieuwe Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Enschede 2026:
   - Rechten en plichten van commissieleden

7. Verordening tot wijziging van de Werkgeversverordening Raadsgriffie Enschede 2022:
   - Art.84 Gemeentewet als wettelijke grondslag
   - Verbetering samenstelling

Argumenten en toelichting

1. Wijziging Reglement van Orde (RvO)
   Met dit geactualiseerde reglement zijn knelpunten opgelost en wordt voldaan aan wettelijke regelingen en aan uitgangspunten als transparantie en openbaarheid.

- Het RvO is aangevuld met bepalingen over het delen van geheime documenten met derden nadat het college deze documenten onder geheimhouding aan de gemeenteraad heeft verstrekt. Met deze aanvulling is de werkwijze verbeterd en wordt voldaan aan de gestelde regelgeving.
- Het recht van amendement is zodanig aangepast dat er een inhoudelijke samenhang moet zijn tussen het amendement en het voorliggend raadsvoorstel. Hiermee wordt specifiek uitgesloten dat staand beleid via een amendement zonder directe relatie met het voorstel kan worden gewijzigd.
- Uit de praktijk is gebleken dat er onduidelijkheid is over weigeringsgronden van actualiteitenvragen. Hierdoor zijn in het afgelopen jaar tijdelijk nieuwe weigeringsgronden gehanteerd als toelatingseis. Deze (nieuwe) weigeringsgronden zijn als toelatingseis voor het agenderen van vragen toegevoegd in het geactualiseerde RvO.
- Er zijn nadere regels opgenomen voor de bespreking van een motie vreemd aan de orde van de dag (actuele moties). Bespreking kan d.m.v. korte debatjes. Een motie vreemd wordt niet zoals andere agendapunten 10 dagen van tevoren ingediend en kan het daardoor aan goede voorbereiding ontbreken waardoor de kwaliteit van de besluitvorming wordt beperkt.
- De raadsgriffie kan voorafgaand aan de raadsbehandeling een zienswijze geven op initiatiefvoorstellen, moties en amendementen die de organisatie van de raadsgriffie raken.
- Het KP heeft de werkwijze geëvalueerd en stelt voor de huidige werkwijze met een kwartaalplanning van kaderstellende besluiten en een op basis daarvan gevormde Bestuurlijke Termijnagenda vast te leggen in het RvO.
- Voor de handhaving van de orde van de vergadering van de gemeenteraad is een bepaling toegevoegd dat het voor deelnemers en toehoorders niet is toegestaan om visuele politieke symbolen te tonen.

2. Wijziging verordening op de Stedelijke commissie en stadsdeelcommissies

- Met deze wijziging maakt de gemeenteraad het mogelijk commissieleden, niet zijnde raadsleden, te benoemen. Eénpersoonsfracties kunnen onder voorwaarden één commissielid laten benoemen door de gemeenteraad om zo deze fractie te ondersteunen in de verschillende raadscommissies.

Met ingang van de raadsperiode 2018-2022 zijn commissieleden afgeschaft en kunnen de fracties in de raad fractievertegenwoordigers inzetten. De inzet van fractievertegenwoordigers valt niet onder het landelijke Rechtspositiebesluit en is niet wettelijk geregeld. In de afgelopen periode is daardoor op een aantal momenten onduidelijkheid ontstaan over de Verordening op de Stedelijke commissie en stadsdeelcommissies en hoe de inzet van en door fractievertegenwoordigers daarin is geregeld. Door commissieleden, niet zijnde raadsleden te benoemen professionaliseert de raad de ondersteuning van kleinere fracties. In het memo 'Commissieleden/fractievertegenwoordigers gemeente Enschede periode 2026-2030', welke in het presidium van 19 november 2025 is besproken, wordt nader ingegaan in het advies voor de komende raadsperiode geen fractievertegenwoordigers in te zetten, maar commissieleden, niet zijnde raadsleden door de raad te laten benoemen.

- In de praktijk is gebleken dat de inzet van fractievertegenwoordigers na splitsing van fracties niet juist is omschreven. In de geactualiseerde verordening is geregeld dat fractievertegenwoordigers op de kandidatenlijst moet staan van de betreffende partij. Dit is ook van toepassing op de werkwijze met commissieleden.

3. Wijziging verordening op het raadspresidium

- Het KP heeft haar werkwijze eind 2025 geëvalueerd. Uit deze evaluatie is gebleken dat het nodig is de taken dan wel bevoegdheden van het KP in de verordening uit te breiden en nader te specificeren. In de verordening is toegevoegd: de bevoegdheid tot het beoordelen of voorstellen rijp zijn voor agendering, alsmede de ontwikkeling van het advies- en planningsinstrumentarium waaronder de termijnagenda en de raadsagenda. Daarnaast krijgt het KP de bevoegdheid tot het nemen van besluiten.
  Bij alle voorstellen die naar de raad worden gestuurd toetst de raadsgriffie het dictum. Wanneer een dictum aangepast dient te worden gaat de raadsgriffie hierover in gesprek met de steller van een voorstel. Dit samenspel om tot een correct dictum te komen werkt goed. Echter zou het feitelijke besluit of een voorstel rijp is voor agendering bij het KP moeten liggen. Uit gesprekken met raadsleden komt naar voren dat het KP hierdoor meer zou kunnen fungeren als een Agendacommissie, zoals veel andere gemeenteraden deze ook kennen. Hierbij hoort bijvoorbeeld ook de hiervoor genoemde poortwachtersfunctie en de bevoegdheid om voorstellen op advies van de raadsgriffie terug te kunnen sturen wanneer zij deze niet rijp vindt voor agendering.
- De bepalingen m.b.t. de presidiumvoorzitter zijn beter gespecificeerd. De presidiumvoorzitter heeft als deelnemer stemrecht en kan zich als deelnemer evt. laten vervangen in het presidium. In dit laatste geval heeft de vervanger stemrecht zolang de vervanging duurt.

4. Wijziging Leidraad informatievoorziening raad
   In de leidraad informatievoorziening leggen we het informatieverkeer tussen raad en college vast. De leidraad is aangevuld met duidelijke regels over het ter inzage leggen van samenwerkingsovereenkomsten, evt. onder geheimhouding en over het versturen van memo's van de wethouder. De leidraad is zodanig aangepast dat memo's van de gewijzigde wethouder niet via de mail maar via het raadsinformatiesysteem worden aangeboden. Met de gewijzigde Leidraad informatievoorziening is de transparantie en navolgbaarheid van informatievoorziening gewaarborgd.

5. Wijziging van de Regeling geldelijke tegemoetkoming gemeenteraadsfracties gemeenteraad Enschede
   Deze wijziging betreft vooral technische verbeteringen op het gebied van fuseren fracties en eigendomsrecht investeringsgoederen van fracties.
- In de geactualiseerde regeling wordt geregeld hoe om te gaan met de toegestane reserves die samenvoegende fracties hebben bij aanvang van de nieuwe raadsperiode. In de huidige regeling is daarover geen bepaling opgenomen.
- In de geactualiseerde regeling is vastgelegd hoe fracties om moeten gaan met investeringsgoederen. Investeringsgoederen kunnen slechts in afstemming met de raadsgriffie worden aangeschaft voor zover die niet door de gemeente ter beschikking worden gesteld, en met inachtneming van de voor de gemeente geldende inkoopregelingen.
- De uit te betalen fractiegelden zijn geïndexeerd.

6. Nieuwe Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Enschede 2026
   Rechten en plichten van commissieleden zijn wettelijk vastgelegd in het landelijke Rechtspositiebesluit en kunnen aangevuld worden via lokale verordeningen.
- In november 2022 heeft de gemeenteraad de motie "Internationale dienstreizen tot 750 km per trein" aangenomen. De bepalingen uit deze motie waren al opgenomen in de gedragscode en werden al toegepast.

- Daarnaast is de vergoeding voor het bijwonen van commissievergaderingen aangevuld en is een bepaling opgenomen over een verzekering voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.
- Het artikel over de fietsprivé-regeling voor raadsleden is in de nieuwe verordening komen te vervallen in verband met belastingwetgeving.
  Met de voorgestelde wijziging is de Rechtspositieregeling actueel en sluit deze weer aan bij de praktijk en onderliggende gedragscode.

7. Verordening tot wijziging van de Werkgeversverordening Raadsgriffie Enschede 2022
   Met deze wijzigingsverordening wordt de raad voorgesteld art. 84 Gemeentewet als wettelijke grondslag toe te voegen en wordt artikel 2 (Samenstelling) lid 1 gewijzigd en lid 5 toegevoegd. De wijziging en toevoeging houden in dat de plaatsvervangend voorzitters van de raad *bij voorkeur* zitting hebben in de werkgeverscommissie en dat de werkgeverscommissie uit haar midden een plaatsvervangend voorzitter aanwijst.

Risico's
N.v.t.

Kosten en financiële dekking van het voorstel
De voorgestelde regelingen hebben geen structurele financiële gevolgen die niet reeds zijn voorzien binnen de begroting van de gemeenteraad. Eventuele aanpassingen in vergoedingen en toelagen zijn in overeenstemming met het geldende Rechtspositiebesluit en zijn budgettair afgedekt.

Afweging en alternatieven
Voor de voorgestelde wijzigingen van de regelingen en verordeningen over de werkwijze zijn verschillende alternatieven denkbaar. Verschillende alternatieven zijn besproken in voorbereidende gesprekken met raadsleden en in het presidium.

Participatie
Het betreft hier de interne werkwijze van de raad. Hierover is geen participatie met de inwoners geweest. Op grond van de wet- en regelgeving is dit ook niet nodig.

Communicatie
De vastgestelde verordeningen en regelingen worden geplaatst op de daarvoor bedoelde websites onder overheid.nl. Via de website enschede.nl/gemeenteraad en via publicaties in de huis-aan-huis zijn de agenda's van commissies en raad zichtbaar. Binnen de gemeentelijke organisatie zal de benodigde communicatie worden uitgezet.

Vervolg
De vastgestelde verordeningen en regelingen worden gepubliceerd op overheid.nl en treden op 1 april 2026 in werking.

Bijlagen
a. Reglement van Orde vergaderingen gemeenteraad en raadscommissies Enschede 2026
b. Verordening op de Stedelijke commissie en de stadsdeelcommissies Enschede 2026
c. Verordening op het raadspresidium
d. Leidraad informatievoorziening raad
e. Regeling geldelijke tegemoetkoming gemeenteraadsfracties Enschede 2026
f. Verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Enschede 2026
g. Verordening tot wijziging van de Verordening werkgeverscommissie Raadsgriffie Enschede 2022

Namens de Gemeenteraad,

de Griffier, **de Voorzitter,**

J.J. Ligteringen R.W. Bleker

ENSCHEDE